

EU-richtlijnen stellen Albayrak voor dilemma

KRITIEK OP ILLEGALENDETENTIE STAPELT ZICH OP

Trouw 5 juli 2008 - Bart Zuidervaart

Opnieuw krijgt Nederland ervan langs vanwege de wijze waarop illegalen worden opgesloten. Veel vriendelijker zal Justitie het niet maken. Rechters van het Hof in Den Haag, die op 16 maart vorig jaar de bajesboten in Rotterdam bezochten, schrokken van wat ze aantroffen. Een krap gebouw, smalle gangen, lage plafonds. Veel hekwerk en prikkeldraad. De opgesloten illegaal deelt zijn cel met vijf anderen en heeft nauwelijks privacy. Op den duur zijn de grondrechten van de vreemdeling in het geding, oordeelde het Hof.

Het was een belangrijk vonnis, zo bleek later. Mede hierdoor besloot de overheid de beruchte bajesboten te sluiten. Een is er al dicht, de ander volgt later dit jaar. Grote, nieuwe detentiecentra in Zaandam en Alphen aan den Rijn maken de Rotterdamse boten overbodig.

In februari dit jaar inspecteerde de Amsterdamse rechtbank het Zaanse detentiecentrum. De omstandigheden zijn er beter dan in Rotterdam, oordeelden de rechters, vooral door een zinvoller dagprogramma.

Dat mag een opsteker zijn geweest voor het ministerie van justitie, de afgelopen week nam de kritiek op de vreemdelingenbewaring in Nederland weer in alle hevigheid toe. Vooral het rapport van de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) van donderdag bevat harde conclusies.

Juist de nieuwe centra in Zaandam en Alphen moeten het ontgelden. 'De detentieomgeving is zowel regimair als gebouwendig nog steeds penitentiair'. Dat staat volgens de Raad 'op gespannen voet' met het feit dat de opgesloten vreemdelingen geen strafbaar feit hebben gepleegd. De RSJ vindt dat Nederland de EU-richtlijnen, die aangeven dat illegalen niet in gevangenissen mogen worden opgesloten, negeert.

De adviezen die de raad doet, komen nagenoeg overeen met de aanbevelingen van Amnesty International, van een week eerder: Sluit illegalen en ex-asielzoekers alleen op als het niet anders kan. Onderzoek eerst alternatieven, zoals een meldplicht of het betalen van een borgsom. Versoepel het regime in de centra. Geef ze meer bewegingsvrijheid, meer recht op bezoek en een uitgebreider dagprogramma. Sluit ze niet langer dan zes maanden op, uitzonderingen daargelaten. En beperk de bewaring van minderjarigen. Plaats ze niet bij volwassenen.

De adviezen van Amnesty en de RSJ kan staatssecretaris Albayrak op het begin dit jaar verschenen rapport van het Europese Comité ter Preventie van Foltering (CPT) stapelen. Daarin staat dat de bajesboten in Rotterdam én Dordrecht snel moeten sluiten. De boten zijn te vochtig en de medische zorg is ondermaats.

De druk op Albayrak om voor illegalen verzachtende maatregelen te nemen, neemt toe. Ze beloofde al om gezinnen met kinderen zoveel mogelijk uit vreemdelingenbewaring te houden. Het ligt voor de hand dat dit ook geldt voor alleenstaande minderjarigen. Mogelijk dat het regime wordt aangepast, met meer tijd buiten de cel en ruimere bezoektijden.

Dat de staatssecretaris de andere aanbevelingen overneemt, ligt niet direct voor de hand. Nederland heeft zich onlangs nog achter een nieuwe EU-richtlijn geschaard, die voorschrijft dat illegalen tot anderhalf jaar mogen worden opgesloten. En vorige maand maakte Albayrak bekend dat ze illegalen en asielzoekers juist sneller gaat vastzetten. Want het uitzetten van vreemdelingen heeft prioriteit. Te vaak verdwijnt iemand weer in de illegaliteit. Een meldplicht zal dat niet verhelpen. Integendeel.